

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 475/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., zastúpeného advokátkou JUDr. Ingrid Zlochovou, Galvaniho 12, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a to späťvzatím mimoriadneho dovolania v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 M Cdo 22/2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júla 2014 doručená sťažnosť P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Ingrid Zlochovou, Galvaniho 12, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 36 ods. 1 a 4 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 11 ods. 1 a 4 listiny, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), a to späťvzatím mimoriadneho dovolania v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 M Cdo 22/2012.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že návrhom z 21. mája 2010 podaným na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sa domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by okresný súd zaviazal Slovenský pozemkový fond v procesnom postavení odporcu na uzatvorenie zmluvy o bezodplatnom prevode vlastníctva k pozemkom. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 42 C 361/2010 z 26. augusta 2011 bol návrh sťažovateľa zamietnutý a súčasne bol zviazaný zaplatiť náhradu trov konania v sume 412,45 €. Na základe odvolania podaného sťažovateľom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4 Co 527/2011 z 20. júna 2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľ následne podal generálnej prokuratúre podnet na mimoriadne dovolanie, ktorá mimoriadne dovolanie podala na najvyššom súde 20. decembra 2012. Konanie na najvyššom súde bolo vedené pod sp. zn. 1 M Cdo 22/2012. Generálna prokuratúra zobrala návrh na mimoriadne dovolanie späť 22. apríla 2014 z dôvodu, že ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 517/2012 z 22. novembra 2012 sťažnosť sťažovateľa odmietol. Najvyšší súd konanie o mimoriadnom dovolaní zastavil uznesením sp. zn. 1 M Cdo 22/2012 z 29. apríla 2014 z dôvodu späťvzatia mimoriadneho dovolania generálnou prokuratúrou.

Tvrdené porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 37 ods. 3 listiny, práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom generálnej prokuratúry vo vzťahu k späťvzatiu mimoriadneho dovolania odôvodnil sťažovateľ tým, že podnet na mimoriadne dovolanie podal z dôvodu, že rozsudok okresného súdu považuje za taký, ktorý vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru sťažovateľa aj krajský súd pri formulovaní svojho právneho názoru vychádzal z nepochopenia procesu reštitúcie – pracoval s pojmom reštitučné konanie, avšak toto má dve oddelené fázy. Najprv obvodné pozemkové úrady rozhodujú o splnení podmienok samotnej reštitúcie a v prípade oprávnenosti uplatneného nároku na navrátenie vlastníctva, ak nie je možné vlastníctvo ku konkrétnemu pozemku prinavrátiť, o priznaní práva na náhradu oprávnenej osobe. Vo vzťahu k pôvodne oprávnenej osobe (Pavlovi Spevákovi) v tomto prípade bolo rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Dunajskej Strede rozhodnuté, že spĺňa podmienky reštitúcie, a bolo mu priznané aj právo na náhradu. Druhá fáza reštitučného konania je charakteristická tým, že náhradný pozemok je oprávnenej osobe vydávaný zmluvou o bezodplatnom prevode vlastníctva, pričom sa už postupuje podľa Občianskeho zákonníka. Žiadne ustanovenie právneho poriadku v čase uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávky nevylučovalo voľnú dispozíciu oprávnenej osoby s jej už priznaným nárokom počas jej života ako s akýmkoľvek iným majetkovým právom. Zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“) je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku normou špeciálnou, sám upravuje právne nástupníctvo iba pre prípad smrti oprávnenej osoby, a preto možnosť postúpenia pohľadávky treba posudzovať podľa Občianskeho zákonníka. Názor krajského súdu, podľa ktorého reštitučný nárok nemá záväzkový charakter, je názorom ojedinelým, sťažovateľ už v priebehu konania poukazoval na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 182/2007 vo veci mimosúdnej rehabilitácie a poukazuje aj na závery (českej) odbornej literatúry. Navyše, zákon č. 503/2003 Z. z. je normou súkromného práva, v oblasti ktorého platí zásada, podľa ktorej čo nie je zákonom zakázané, je dovolené. Novela zákona č. 503/2003 Z. z. vykonaná zákonom č. 139/2010 Z. z., ktorým na dopĺňa zákon č. 229/1991 Zb. o

úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nezaložila možnosť prevádzania práv vyplývajúcich z reštitučných nárokov, ale mala za cieľ zvýšiť transparentnosť prevodu práv vyplývajúcich z reštitučných nárokov. Záver krajského súdu, podľa ktorého je zmluva o postúpení práv uzatvorená sťažovateľom absolútne neplatná pre obchádzanie zákona, uvrhuje sťažovateľa (ale aj iné už uspokojené oprávnené osoby) do právnej neistoty. Navyše, aj Slovenský pozemkový fond postupovanie reštitučných nárokov vo svojich interných predpisoch vždy pripúšťal. Sťažovateľ svoju žalobu založil nielen na samotnej zmluve o postúpení práv, ale aj na tvrdení, že splnil všetky zákonné aj interné podmienky Slovenského pozemkového fondu na uzatvorenie zmluvy o bezodplatnom prevode nehnuteľností, zmluva prešla kontrolami na rôznych stupňoch riadenia Slovenského pozemkového fondu a bola interne schválená na uzatvorenie. Ak napokon napriek všetkému Slovenský pozemkový fond zmluvu neuzatvoril, konal svojvoľne a znemožnil sťažovateľovi užívať jeho majetok, to všetko navyše v situácii, keď s inými (v sťažnosti označenými) osobami v rovnakom postavení obdobné zmluvy uzatvoril. Ani štát nesmie mariť uspokojenie veriteľov z pohľadávok, ktorých existencia bola potvrdená rozhodnutím orgánu verejnej moci. Krajský súd preto aplikoval právne normy svojvoľne a svoj postup navyše nesprávne a nedostatočne odôvodnil.

Na základe sťažovateľom uvedených skutočností podala generálna prokuratúra mimoriadne dovolanie proti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu a navrhla, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení mimoriadneho dovolania sa generálna prokuratúra v plnom rozsahu stotožnila s dôvodmi podnetu na mimoriadne dovolanie zo strany sťažovateľa.

Sťažovateľ 4. septembra 2012 podal na ústavnom súde sťažnosť pre porušenie totožných práv rozsudkom krajského súdu, ako aj jemu predchádzajúcim postupom. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 517/2012 z 22. novembra 2012 odmietol jeho sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, keď vyjadril právny názor, že „sťažovateľovi nepatrí právo domáhať sa žalobou proti Slovenskému pozemkovému fondu nahradenia prejavu vôle

previesť mu do vlastníctva v žalobe označené pozemky...“. Na základe predmetného uznesenia ústavného súdu generálna prokuratúra vzala podané mimoriadne dovolanie späť, čím sťažovateľovi odňala právo na spravodlivý súdny proces pred najvyšším súdom, a tým mu znemožnila dosiahnuť právnu ochranu garantovanú ústavou, listinou, dohovorom a dodatkovým protokolom.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že postupom generálnej prokuratúry vo veci späťvzatia mimoriadneho dovolania v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M Cdo 22/2012 bolo porušené jeho právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 37 ods. 3 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a prizná mu náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako z obsahu i petitu sťažnosti vyplýva, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 37 ods. 3 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom generálnej prokuratúry v súvislosti so späťvzatím mimoriadneho dovolania v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M Cdo 22/2012, na základe čoho bolo uvedené konanie zastavené uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Cdo 22/2012 z 29. apríla 2014.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto

konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takeho postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Zo sťažnosti vyplýva, že jedinou zásadnou námietkou sťažovateľa je podľa jeho názoru nezákonný postup generálnej prokuratúry, ktorá napriek tomu, že podaním mimoriadneho dovolania sa stotožnila s právnym názorom sťažovateľa, následne z dôvodu odmietnutia sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom uznesením sp. zn. II. ÚS 517/2012 z 22. novembra 2012 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti vzala mimoriadne dovolanie späť, čím odňala sťažovateľovi možnosť domáhať sa ochrany svojich práv.

Vo vzťahu k tejto argumentácii sťažovateľa ústavný súd uvádza, že § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku neukladá povinnosť (nezakladá právny nárok) vyhovieť každému podnetu na podanie mimoriadneho dovolania. Je na voľnej úvahe generálneho

prokurátora rozhodnúť, či podá alebo nepodá mimoriadne dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, že zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04). Tak, ako je v dispozičnej právomoci generálneho prokurátora podanie mimoriadneho dovolania, rovnako je v jeho dispozičnej právomoci zobrať mimoriadne dovolanie späť. Vzhľadom na to, že podanie a späťvzatie mimoriadneho dovolania je v právomoci generálneho prokurátora a právo na jeho podanie nepatrí do katalógu základných práv, potom ani jeho späťvzatie nemôže mať za následok ich porušenie, a preto generálny prokurátor nemohol porušiť sťažovateľom označené práva tým, že mimoriadne dovolanie vzal späť (IV. ÚS 196/09).

Ústavný súd z tohto dôvodu odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 36 ods. 1 a 4 a čl. 37 ods. 3 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Čo sa týka namietaného porušenia ďalších práv sťažovateľa, teda základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 11 ods. 1 a 4 listiny, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd po preskúmaní postupu generálnej prokuratúry dospel k záveru, že z neho nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do týchto práv sťažovateľa. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným postupom generálnej prokuratúry a základným právom podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 11 ods. 1 a 4 listiny, ako aj právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, v dôsledku čoho pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa aj v tejto jej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014